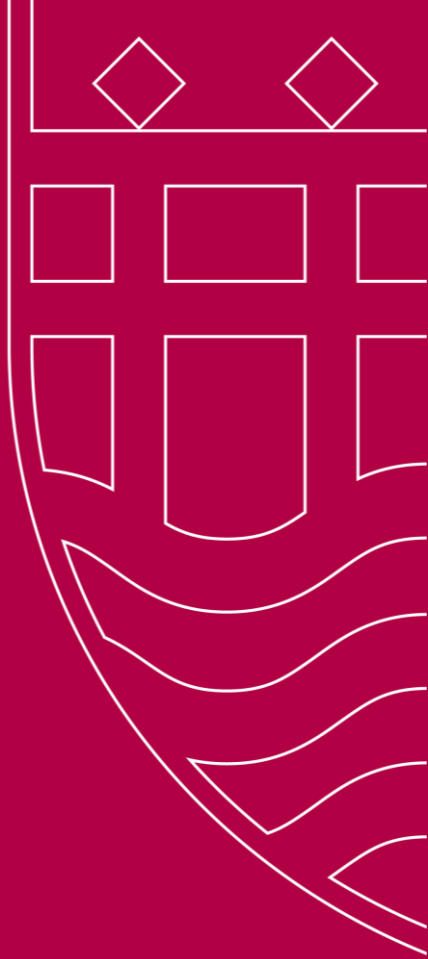




Haderslev Kommune

Vejledning til forældre med børn, der har behov for specialundervisning

Kære forældre

I har fået denne folder, fordi I eller nogen omkring jer og jeres barn har vurderet, at jeres barn har brug for en særlig indsats for at kunne lykkes i sin skoledag. Der findes flere måder at støtte jeres barn på i skolen.

Skolen vil altid først lokalt afprøve forskellige indsatser for at finde ud af, hvad der hjælper jeres barn bedst.

I denne folder kan I læse mere om:

- Hvilke former for støtte og specialundervisning kan jeres barn tilbydes
- Hvordan foregår processen, hvis jeres barn har brug for støtte og specialundervisning
- Hvad er jeres muligheder og rettigheder, hvis jeres barn har brug for støtte og specialundervisning

Bagerst finder I en ordforklaring, hvor de vigtigste faglige begreber, som anvendes undervejs i folderen, er forklaret.

*Skoleafdelingen, Børn & Kultur
Juni 2026*

Indholdsfortegnelse

Hvad er støtte og specialundervisning.....	4
Når jeres barn har brug for ekstra støtte.....	4
Når jeres barn har behov for specialundervisning.....	5
Behov for et mere specialiseret tilbud.....	7
Sådan foregår processen.....	7
Hvis I har spørgsmål før, under og efter en afgørelse.....	8
Hvis jeres barn ikke visiteres til et specialiseret tilbud.....	9
Hvis I er uenige i afgørelsen.....	9
Former for støtte og specialundervisning.....	10
Almindelig undervisning (almenområdet).....	10
Støtte i den almindelige klasse (enkeltintegration).....	10
Specialklasse.....	11
Specialskole.....	11
Gælder visitationen resten af vores barns skoletid?.....	11
Revisitering.....	11
Kørsel og frit skolevalg.....	12
Kørsel til skoletilbuddet.....	12
Frit skolevalg.....	12
Ordforklaring.....	14

Hvad er støtte og specialundervisning

Når jeres barn har brug for ekstra støtte

Hvis jeres barn har brug for en særlig indsats for at kunne lykkes i sin skoledag, kan denne hjælp gives på flere måder: Det kan f.eks. være at jeres barn:

- bliver støttet og guidet i overgange
- har brug for hjælp til at gå i gang med opgaver,
- har visuelle støttesystemer til dagens opgaver
- får hjælp til at forstå det sociale fællesskab
- får ekstra hjælp til det faglige

Skolens lærere får hjælp fra forskellige ressourcepersonaler, som AKT-medarbejdere, faglige vejledere, sparring med PPR, sundhedspleje eller andre relevante ressourcepersoner.

Denne hjælp kan bidrage til at undervisningen tilpasses, f.eks. ved at:

- undervisningsmaterialet tilpasses flere faglige niveauer
- variere aktiviteterne i timen
- give små pauser undervejs
- skabe tydelige rammer og struktur
- anvende tekniske hjælpemidler i undervisningen.

Skolen kan også sætte forskellige tiltag og indsatser i gang, herunder mellemformer. Mellemformer kan variere fra skole til skole og kan omfatte:

- holddeling
- to-lærerordninger i klassen
- undervisning i et særskilt lokale med tilknytning af en ressourceperson
- en støtteperson, der guider i nogle dele af undervisningen.

Derudover kan både I og andre voksne omkring jeres barn få rådgivning. Alle disse indsatser er måder at give specialundervisning på, og indsatserne bliver tilpasset jeres barns behov.

Hvis dette imidlertid ikke er nok, kan skolen tage næste skridt og få lavet en vurdering af jeres barns behov.

Når jeres barn har behov for specialundervisning

1. Vurdering af jeres barns behov med en Pædagogisk Psykologisk Vurdering (PPV)

Hvis den støtte, skolen allerede har sat i gang, ikke er tilstrækkelig, kan skolelederen bede PPR, om at udarbejde en Pædagogisk Psykologisk Vurdering (PPV).

Formålet med PPV'en er at vurdere jeres barns behov for støtte, herunder om barnet har behov for specialundervisning i mere eller mindre end 9 undervisningstimer om ugen.

I vurderingen vil PPR:

- undersøge jeres barns behov for støtte i skolen
- eventuelt foretage observationer og tests

På baggrund af vurderingen giver PPR:

- anbefalinger til skolen om, hvordan støtten kan tilrettelægges
- anbefalinger til jer om, hvordan I kan støtte jeres barn derhjemme

2. Afdækning af behov for yderligere støtte

Hvis det vurderes, at jeres barn har et større behov for specialundervisning, vil det fremgå af PPV'en, at jeres barn er omfattet af Bekendtgørelsen for specialundervisning.

Denne vurdering betyder, at skolelederen skal træffe afgørelse om, hvordan jeres barn tilbydes yderligere specialundervisning.

3. Støtte i skolen (enkeltintegration)

Skolen vurderer ud fra PPV'en i samarbejde med jer, om jeres barn kan inkluderes på skolen med de tilbud, skolen har til rådighed. Dette kaldes enkeltintegration.

Hvis det er tilfældet, træffer skolelederen en afgørelse, hvor det beskrives:

- hvordan den ekstra støtte bliver givet
- hvilke indsatser der sættes i værk

Støtten kan bestå af forskellige tiltag, som beskrevet ovenfor i form af mellemformer, differentieret undervisning og støtte fra voksne. Det betyder, at støtte ikke kun gives i form af en støtteperson, men som en samlet indsats, der tilpasses jeres barns behov.

4. Løbende samarbejde og vurdering

Skolen udarbejder Fokuspunkter for arbejdet med jeres barns udvikling og trivsel. Dette foregår i et tæt samarbejde med jer:

- der afprøves tiltag både i skolen og i hjemmet
- indsatserne bliver løbende evalueret
- der justeres og afprøves nye løsninger

5. Vurdering af behov for et mere specialiseret tilbud

Hvis det vurderes, at jeres barn har behov for mere støtte, end skolen kan tilbyde, kan skolen i samarbejde med jer tage næste skridt.

Barnets sag skal herefter forelægges for distriktsrådet.

Distriktsrådet består af skoleledere i det distrikt, hvor jeres barn har bopæl. Her får skolelederen sparring og input på sagen.

I skal give samtykke til, at jeres barns sag må drøftes i distriktsrådet.

6. Indstilling til visitation

Efter drøftelsen i distriktsrådet træffes der beslutning om, hvorvidt der arbejdes med yderligere tiltag, eller om jeres barn skal indstilles til visitation til et mere specialiseret tilbud.

Behov for et mere specialiseret tilbud

Sådan foregår processen

1. Indstilling til visitation

Hvis det vurderes, at jeres barn har behov for et mere specialiseret tilbud, bliver sagen indstillet til behandling i Pædagogisk Koordinationsudvalg (PKU).

Det betyder, at relevante dokumenter om jeres barn sendes til PKU.

2. Behandling i PKU (visitation)

PKU er Haderslev Kommunes visitationsudvalg, som træffer afgørelse om specialiserede skoletilbud.

PKU vurderer om jeres barn er i målgruppen for et specialiseret skoletilbud på baggrund af faglige dokumenter:

- Indstilling med beskrivelser fra skolen eller børnehaven
- Pædagogisk psykologisk vurdering fra PPR
- Tidslinie over de tiltag, der allerede er afprøvet
- Fokuspunkter med de indsatser, der har været arbejdet med, og som er evalueret og justeret undervejs
- Evt. andre relevante faglige dokumenter fra f.eks. psykiatrien

PKU kan på baggrund af vurderingen:

- træffe afgørelse om visitation til et specialiseret skoletilbud
- træffe afgørelse om ikke at imødekomme indstillingen
- anbefale yderligere tiltag, som skolen kan iværksætte i almenmiljøet

3. Partshøring af jer som forældre

I bliver som forældre partshørt. Det betyder, at:

- I har mulighed for at se de dokumenter, der sendes til PKU
- I har mulighed for at give jeres synspunkter og ønsker til kende ved, at de bliver skrevet med i sagen

Formålet er at sikre, at I er bekendt med oplysningerne, og at PKU hører, hvilke ønsker I har for jeres barn.

4. Supplerende oplysninger

PKU kan have behov for yderligere oplysninger.

I så fald vil udvalget stille spørgsmål til skolen eller børnehaven for at få sagen yderligere belyst.

5. Afgørelse

PKU holder visitationsmøder tre gange årligt. Når sagen er behandlet, modtager I en afgørelse i e-Boks.

Afgørelsen beskriver:

- hvad PKU har lagt til grund for vurderingen af jeres barns sag
- hvilken afgørelse PKU har truffet ift. jeres barn

Hvis jeres barn får et specialiseret tilbud, vil det fremgå:

- hvilket skoletilbud jeres barn tilbydes
- kontaktoplysninger til det nye skoletilbud

6. Efter afgørelsen

Når afgørelsen er truffet, er dette det gældende skoletilbud for jeres barn.

I vil blive kontaktet af den modtagende skole indenfor 14 dage og jeres barn tilbydes opstart inden for 2 måneder (medmindre det er ved skolestart i 0. klasse, så er det med opstart i august).

I vil blive inviteret til et opstartsmøde på den nye skole, og skolen modtager de relevante dokumenter fra PKU.

Hvis I har spørgsmål før, under og efter en afgørelse

I er altid velkomne til at kontakte jeres barns distriktsskole, hvis I ønsker en uddybning af afgørelsen.

Distriktsskolen er den skole, der ligger nærmest jeres barns adresse.

Hvis I er i tvivl om, hvilken skole det er, kan I finde den på Haderslev Kommunes hjemmeside ved at søge på "Find skole".

Det kan også være en god idé at besøge det tildelte skoletilbud og høre nærmere om det.

Bemærk, at besøg i et specialtilbud først kan ske, efter der er truffet afgørelse.

Hvis jeres barn ikke visiteres til et specialiseret tilbud

Der kan være flere grunde til, at PKU ikke imødekommer indstillingen, f.eks.:

- at der mangler afprøvning af tiltag i skolen
- at jeres barn ikke er i målgruppen for et specialiseret tilbud
- at der mangler viden eller dokumentation

Hvis jeres barn ikke visiteres til et specialiseret tilbud, vil skolen fortsætte med at finde gode løsninger og støtte jeres barn i hverdagen. Derfor vil afgørelsen også blive fulgt af konkrete anbefalinger til det videre arbejde.

PPR vil blive inddraget i den videre plan sammen med skolen.

Derudover kan PKU også pege på andre muligheder end et specialiseret skoletilbud, f.eks.:

- en anden skole med relevante tilbud
- indsatser, der kan støtte barnet i at blive i almenområdet

Hvis I er uenige i afgørelsen

I har altid mulighed for at klage over afgørelsen.

- Klagen skal indgives inden for 4 uger efter, at I har modtaget afgørelsen
- PKU genvurderer herefter sagen inden for 4 uger

PKU kan:

- ændre afgørelsen og pege på et andet skoletilbud
- fastholde afgørelsen

Hvis afgørelsen fastholdes, sendes sagen videre til Klagenævnet for Specialundervisning (Ankestyrelsen).

Her vurderes det, om kommunen har truffet den korrekte afgørelse. Mens sagen behandles, er det kommunens afgørelse, der gælder.

Former for støtte og specialundervisning

I Haderslev Kommune gives der støtte og specialundervisning i alle almene klasser på alle skoler, og derudover findes der forskellige former for specialundervisningstilbud i form af specialklasser og specialskole.

PKU træffer afgørelse om, hvorvidt barnet har behov for et mere specialiseret tilbud, end det der kan gives i den almindelige skole.

Almindelig undervisning (almenområdet)

De fleste børn går i den almindelige skole.

Her kan skolen give ekstra støtte til elever, der har behov for det. Det kan f.eks. være:

- mellemformer (f.eks. holddeling eller tovoksentimer i klassen)
- tilpassede materialer
- andre pædagogiske tiltag

Støtte i den almindelige klasse (enkeltintegration)

Hvis et barn har behov for mere støtte, kan der laves en PPV, og barnet kan blive omfattet af reglerne for specialundervisning, som betyder, at der skal laves en plan for støtte i mere end 9 timer ugentligt.

Skolen kan beslutte, at barnet bliver i sin klasse, men med ekstra støtte. Dette kaldes enkeltintegration.

Skolen træffer her en afgørelse om:

- hvilken støtte barnet får
- hvordan støtten gives

Støtten kan bestå af f.eks.:

- mellemformer
- tilpasset undervisning og materialer

- guidning og støtte fra voksne
- i nogle tilfælde reduceret skema eller andre mere indgribende tiltag

Barnet bliver i sin klasse og bevarer sin hverdag og tilknytning til skolen.

Specialklasse

Nogle børn har behov for at komme i en specialklasse, hvilket er et tilbud, som børn visiteres til gennem PKU. Der er specialklasser på 6 skoler i Haderslev Kommune. Det kan derfor være nødvendigt, at barnet skifter skole for at kunne benytte dette tilbud.

Specialskole

Hvis et barn har særligt vidtgående behov for specialundervisning, kan det gennem PKU blive tilbudt en plads på specialskole. I Haderslev Kommune foregår dette på Louiseskolen.

Gælder visitationen resten af vores barns skoletid?

Al visitation er midlertidig. Hvert år tages der stilling til, om jeres barn har det rette tilbud. Skolesystemet er forpligtet til at sørge for, at barnet er så tæt på almenområdet, som barnet kan. Hvis jeres barns behov ændrer sig, kan det betyde, at barnet får et andet skoletilbud.

Revisitering

Barnets skoletilbud bliver således årligt vurderet på et møde med skolen. Dette kaldes revisitation.

Til mødet bliver I som forældre inviteret og inddraget sammen med andre relevante fagpersoner f.eks. socialrådgiver, psykolog eller UU-vejleder

På mødet:

- bliver I partshørt om jeres oplevelser og synspunkter

- får I information om jeres barns udvikling fagligt, socialt og personligt
- drøfter I, om det nuværende tilbud fortsat er det rette

På baggrund af mødet træffer skolelederen en afgørelse om jeres barns fremtidige skoletilbud. Denne afgørelse kan påklages, hvis I ikke er enige.

Kørsel og frit skolevalg

Kørsel til skoletilbuddet

I Haderslev Kommune har alle børn og unge gratis rejsekort til og med 10. klasse.

Det afsøges altid om barnet kan være selv-transporterende eller kan befordres af jer som forældre. Behovet for skolekørsel vurderes på baggrund af barnets og familiens samlede situation. Såfremt der vurderes behov for kørsel, skal der ansøges herom ved Haderslev Kommune, boernkultur@haderslev.dk.

En bevilling af kørsel gives for en afgrænset periode og revurderes løbende med henblik på, at barnet på sigt kan støttes i at kunne benytte selvstændig transport.

Kommunen er ikke forpligtet til at sørge for kørsel til og fra SFO/fritidsordning, hvis det medfører en merudgift.

Hvis I som forældre gør brug af frit skolevalg og vælger et andet skoletilbud end det, PKU ved en visitation peger på, så har I ikke ret til kørsel til og fra specialtilbud.

Frit skolevalg

I har mulighed for at benytte jer af det frie skolevalg. Det frie skolevalg anvendes inden for det tilbud til støtte og specialundervisning, hvor barnet aktuelt er. Det er ikke muligt at benytte frit skolevalg til et mere specialiseret skoletilbud end det, jeres barn allerede har. Når I søger optagelse på en anden skole, skal skolen have plads og kunne håndtere de særlige behov, jeres barn måtte have.

Når I benytter jer af frit skolevalg, skal I selv kunne transportere jeres barn, eller barnet kan tage de offentlige busser. Har barnet været tildelt kørsel til sit specialiserede skoletilbud, skal I som forældre være opmærksomme på, at der sker ændringer med befordringen, f.eks. kan der komme egenbetaling på en del af strækningen ved brug af frit skolevalg. [Befordring i folkeskolen | Undervisningsministeriet](#)

Ordforklaring

Afgørelse

En afgørelse er en beslutning fra kommunen om jeres barns skoletilbud.

Den fortæller, om jeres barn får et tilbud, eller om jeres barn ikke er visiteret til et specialiseret tilbud, og hvad beslutningen er baseret på. I afgørelsen findes også en vejledning om, hvordan I kan klage.

PPR

PPR står for Pædagogisk Psykologisk Rådgivning. Det er en kommunal funktion, der yder rådgivning og vejledning til børn, unge, forældre og personale i dagtilbud og skoler. Teamet består af forskellige fagpersoner, f.eks. psykologer, familiekoordinatorer og fysioterapeuter. De samarbejder med skoler, daginstitutioner og forældre om at fremme trivsel, udvikling og læring hos børn og unge, og de hjælper med at identificere og vurdere behov for særlig støtte

PPV - Pædagogisk Psykologisk Vurdering

En PPV er en vurdering af jeres barns behov for støtte i skolen. Den udarbejdes af PPR og bruges blandt andet til at vurdere, om jeres barn har behov for specialundervisning. PPV'en indeholder også anbefalinger til, hvordan barnet bedst kan støttes.

PKU – Pædagogisk Koordinations Udvalg

PKU er kommunens udvalg, som træffer afgørelse om specialiserede skoletilbud. Udvalget består af fagpersoner, bl.a. skolechefen, ledere fra PPR og Familierådgivningen samt lederen af specialskolen og en pædagogisk konsulent. Skoleledere fra jeres barns distrikt deltager også.

Enkeltintegrering

Enkeltintegration betyder, at et barn med behov for specialundervisning bliver i sin almindelige klasse med ekstra støtte. Støtten tilpasses barnets behov og kan bestå af f.eks. tilpasset undervisning, støtte fra voksne eller andre pædagogiske indsatser.

Samtykkeerklæring

En samtykkeerklæring er en skriftlig tilladelse fra jer som forældre. Den bruges f.eks. til at give tilladelse til at dele oplysninger om jeres barn, når sagen skal drøftes eller behandles.

Partshøring

En partshøring er, når I som forældre får mulighed for at udtale jer og få indsigt i barnets sag, før der træffes en afgørelse.

Visitation

Visitation er processen, hvor kommunen vurderer jeres barns behov og beslutter, om barnet skal have et specialiseret tilbud. Det er PKU, der træffer afgørelsen.

Distriktsråd

I Haderslev Kommune er Folkeskolerne delt i tre distrikter: nord, syd og vest. I disse inddelinger er skolelederne samlet i et distriktsråd. Distriktsrådet samarbejder om eleverne i deres distrikt og sparrer med hinanden. Distriktsrådet skal være enige om at indstille et barn til PKU, før et barns sag kan behandles der.

Specialpædagogisk bistand

Det er det lovmæssige ord for, at jeres barn modtager specialundervisning. Det kan omfatte forskellige former for hjælp, som f.eks. specialundervisning, rådgivning, hjælpemidler eller personlig assistance. Formålet er, at barnet lykkes med udvikling og læring, så barnet kan deltage mest muligt i det sociale og faglige fællesskab i skolen.



Haderslev
Kommune

Børn & Kultur
Skoleafdelingen
August 2025

Haderslev Kommune
Christian X's Vej 39
6100 Haderslev

www.haderslev.dk